

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS  
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO  
ĮSTATYMO NR. VIII-787 2, 12, 28, 30, 30<sup>1</sup>, 30<sup>2</sup>, 35<sup>1</sup> STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO  
PAPILDYMO 25<sup>1</sup>, 30<sup>3</sup>, 30<sup>4</sup>, 30<sup>5</sup>, 30<sup>6</sup>, 30<sup>7</sup>, 30<sup>8</sup>, 30<sup>9</sup>, 31<sup>1</sup>, 31<sup>2</sup>, 31<sup>3</sup> STRAIPSNIAIS, SEPTINTUOJU<sup>1</sup> IR  
SEPTINTUOJU<sup>2</sup> SKIRSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4988“ PROJEKTO  
(TAP NR. 20-2198(2) ; TAIS NR. 20-17772(3))**

2021-06-22      Nr. NV-1472

Vilnius

**1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.**

**2. Projekto tikslas** – įgyvendinant Seimo valdybos 2020 m. gruodžio 9 d. sprendimo Nr. SV-S-6 4 punktą, pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 12, 28, 30, 30<sup>1</sup>, 30<sup>2</sup>, 35<sup>1</sup> straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 25<sup>1</sup>, 30<sup>3</sup>, 30<sup>4</sup>, 30<sup>5</sup>, 30<sup>6</sup>, 30<sup>7</sup>, 30<sup>8</sup>, 30<sup>9</sup>, 31<sup>1</sup>, 31<sup>2</sup>, 31<sup>3</sup> straipsniais, septintuoju<sup>1</sup> ir septintuoju<sup>2</sup> skirsniais pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4988.

Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui, kuriuo siekiama sukurti efektyvesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apmokestinimo sistemą, išsamiai reglamentuojant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainos nustatymo, paskirstymo ir atskaitomybės tvarką, tačiau **pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti atsižvelgiant į pateiktus pasiūlymus.**

**3. Dabartinė situacija:**

- komunalinių atliekų tvarkymo paslauga yra vienintelė viešoji paslauga, kurios kainodara nereguliuojama ir nevykdoma priežiūra, iki šiol neregamentuota ir pagrįsta tik sutartiniais santykiais atliekų deginimo kainodara. Atliekų tvarkymo įstatyme neregamentuoti kainų peržiūros ir pakeitimo pagrindai, nenustatyti sąnaudų atskyrimo principai užtikrinant kryžminio subsidijavimo prevenciją, t. y. užtikrinant, kad pajamos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, nebūtų skiriamos veiklai, nesusijusiai su komunalinių atliekų tvarkymu, nenumatytas sąnaudų auditas;
- 2019–2020 m. atskirose savivaldybėse vidutinės komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos viename atliekų turėtojų skiriasi 2,5–3,5 karto, būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų dalis skiriasi beveik 6 kartus. Todėl net 40 proc. visų Aplinkos ministerijoje 2019–2020 m. gautų skundų buvo dėl vietinės rinkliavos dydžio apskaičiavimo savivaldybėse. Atkreiptinas dėmesys, kad skiriasi ir regioniniuose atliekų tvarkymo centruose tvirtinamas „vartų mokestis“.

**4. Projekto esmė:**

Įstatymo projektu siūloma:

- Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą (toliau – Taryba) trejų metų reguliavimo laikotarpiui įgalinti tvirtinti regioninę kainą ir bendro atliekų deginimo įrenginio, atliekų deginimo įrenginio valdytojų po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkančių energetinę vertę turinčių komunalinių atliekų deginimo 1 t įkainio viršutinę ribą, prižiūrėti, kaip jos taikomos. Taryba paskirsto regioninę kainą savivaldybėms, kurią sudaro regioninio atliekų tvarkymo centro reguliuojama kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis, ir komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų kaina;
- Tarybą įgalinti vertinti komunalinių atliekų tvarkymo būtinąsias sąnaudas, derinti regioninių atliekų tvarkymo centrų ir atliekų deginimo įrenginių valdytojų investicijas į komunalinių atliekų tvarkymą. Taip bus užtikrinamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos veikimas, nebus kuriama perteklinė infrastruktūra, į atliekų turėtojų mokamą vietinę rinkliavą nebus įtrauktos nepagrįstos (perteklinės) infrastruktūros išlaikymo sąnaudos;
- savivaldybių taryboms paliekama pareiga, gavus Tarybos paskirstytą regioninę kainą, pridėjus savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas (komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų sąnaudas), nustatyti naujus arba patvirtinti galiojančius rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir

atliekų tvarkymą dydžius. Įstatymo projektu **siūloma nustatyti regioninės kainodaros principus, skaičiavimo ir jos tvirtinimo tvarką**, kad nepaisant geografinės vietos būtų apskaičiuojami komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos tarifai pagal vienodus kriterijus, kad kaimiškose, mažiau gyventojų ir verslo subjektų turinčiose, labiau nutolusiose nuo atliekų tvarkymo įrenginių savivaldybėse nebūtų mokama didesnė vietinė rinkliava (užtikrinant solidarumo principą);

- Įgyvendinus Įstatymo projekto pakeitimus, Taryba reguliuotų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainą, ji būtų nustatoma aiškiau, skaidriau ir visose savivaldybėse taikant vienodus principus.

Siūloma **iš esmės pritarti Įstatymo projektui**, tačiau pasiūlyti jį **tobulinti** atsižvelgiant į pateiktus pasiūlymus:

- Įstatymo projekte siūlomą įtvirtinti terminą „regioninė reguliuojamoji kaina“ siūlytina pakeisti Terminų banke aprobuotu terminu „regioninė kaina“;
- Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 4 punkte nurodyta, kad atsižvelgus į Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba) priskirtas funkcijas, reikalingus žmogiškuosius resursus ir planuojamas sąnaudas, optimalus reguliuojamos veiklos pajamų, kaip Tarybos finansavimo šaltinio, procento dydis galėtų būti 0,97. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti Įstatymo projekto atitinkamas nuostatas nurodant 0,97 procento dydį, o ne 1 procentą;
- Įstatymo projektą papildyti septintuoju<sup>2</sup> skirsniu „Išankstinių ginčų sprendimo ir ginčų nagrinėjimo tvarka“ ir siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo ir aiškumo šiame skirsnyje siūlytina išskirti kada reguliuojama ikiteisminė ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, kada – nagrinėjami skundai;
- Įstatymo projekte reglamentuota, kad skaičiuojant regioninę kainą įtraukiama komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų (toliau – paslaugos) kaina. Paslaugų teikimas dažniausiai organizuojamas savivaldybės (išimtiniais atvejais – regiono) mastu. Paslaugos perkamos Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka skelbiant viešojo pirkimo konkursą arba sudarant vidaus sandorį ir paslaugos teikimą pavedant savivaldybės paskirtam komunalinių atliekų tvarkytojui. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo ir komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo (toliau – sistemos administravimas) funkcijas ne visada vykdo regioniniai atliekų tvarkymo centrai (tam tikrais atvejais sistemos administravimo funkcijas vykdo savivaldybės), kurių įkainių ir kainų reguliavimą siūloma pavesti Tarybai. Todėl siūlytina keisti Įstatymo projekte numatytą regioninės kainos nustatymo reglamentavimą: į regioninę kainą neįtraukti paslaugų kainos ir sistemos administravimo išlaidų; palikti savivaldybėms funkciją nustatyti paslaugų kainą ir sistemos administravimo išlaidas, kurias savivaldybės kaip atskiras dedamąsias pridėjusias prie regioninės kainos įskaičiuotų į vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą dydį;
- Pagal Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 4 punktą Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Įstatymo 12 straipsnio pakeitimo tikslas – aiškiai nustatyti, kokias pavojingų atliekų tvarkymo veiklas vykdant privaloma gauti pavojingų atliekų tvarkymo licenciją, kokias pavojingų atliekų tvarkymo veiklas vykdant pakanka turėti Įstatymo 6 straipsnyje nurodytą leidimą. Atsižvelgus į tai ir įvertinus, kad Įstatymo 6 straipsnyje nurodytą leidimą neprivaloma gauti vykdant ne tik atliekų surinkimo, bet ir vežimo veiklą, tikslintinos Įstatymo 12 straipsnio 1, 3–5 ir 8 dalys reglamentuojant, kad pavojingų atliekų tvarkymo licencijavimo tvarka turi būti taikoma pavojingas atliekas ketinančioms surinkti ir vežti įmonėms.
- Atsižvelgus į savivaldybėms teisės aktais pavestas funkcijas ir į tai, kad Atliekų tvarkymo įstatymu savivaldybės įgaliotos nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainą ir įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, siūlytina Įstatyme Tarybai nepriskirti funkcijos, kai Taryba nustato regioninių kainų paskirstymo savivaldybėms kriterijus ir paskirsto regionines kainas savivaldybėms;
- Siūloma suvienodinti Įstatymo projekte naudojamas apibrėžtis, kai kurių iš jų atsisakyti, suderinti kai kurių straipsnių nuostatas, patikslinti Įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinamųjų teisės aktų parengimo terminus, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

## 5. Derinimas:

- Įstatymo projektas Vyriausybės 2020-06-10 nutarimu Nr. 586 pateiktas Seimui, kuris 2020-06-18 pritarė pateikimui. 2020-09-28 Įstatymo projektas pristatytas Seimo Aplinkos apsaugos komitete. 2020-09-30 Įstatymo projektas pristatytas Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto posėdyje;
- įgyvendinant Seimo valdybos 2020 m. gruodžio 9 d. sprendimo Nr. SV-S-6 4 punktą, laikinai einančio pareigas Ministro Pirmininko pavedimu paprašyta parengti ir Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka pateikti Vyriausybės išvadą dėl Įstatymo projekto;
- Nutarimo projektas derintas su Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Susisiekimo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Konkurencijos taryba, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentu prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos savivaldybių komunalinių įmonių asociacija, Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacija, Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacija, Vyriausybės atstovais apskrityse, Lietuvos žemės ūkio rūmais, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos prekybos įmonių asociacija, Atliekų tvarkytojų ir turėtojų asociacija, VŠĮ „Žiedinė ekonomika“, asociacija „Aplinkosaugos koalicija“, Lietuvos vartotojų organizacijų aljansu, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, UAB „Fortum Heat Lietuva“, UAB Kauno kogeneracine jėgaine, UAB Vilniaus kogeneracine jėgaine, AB „Ignitis“, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Pavojingųjų atliekų tvarkytojų asociacija, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos auditorių rūmais, Neįgaliųjų reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos negalios organizacijų forumu, UAB „Toksika“. Nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturėjo Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Krašto apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Susisiekimo ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Finansų ministerija, Energetikos ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Konkurencijos taryba, Sveikatos apsaugos ministerija ir Specialiųjų tyrimų tarnyba;
- neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į Lietuvos savivaldybių komunalinių įmonių asociacijos, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centro, UAB Vilniaus kogeneracinę jėgainę, UAB „Fortum Heat Lietuva“, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pastabas.;
- Aplinkos ministerija 2021 m. kovo 19 d. organizavo pasitarimą Nutarimo projektui gautoms pastaboms ir pasiūlymams aptarti. Pateikiama derinimo pažyma dėl likusių nesuderintų pastabų;
- atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas (2021-06-03 išvadą Nr. NV-1235) Nutarimo projektas buvo grąžintas rengėjams tobulinti;
- 2021 m. birželio 11 ir 15 d. organizuoti pasitarimai su Ministro Pirmininko patarėju D. Krinicku, Vyriausybės kanceliarijos ir Tarybos atstovais, kurių metu nutarta, kad atsižvelgus į tai, kad institucijų pastabos, į kurias neatsižvelgta, pateiktos Įstatymo projekto conceptualioms nuostatomis, o ne Projektui, todėl netikslinga patikslintą Nutarimo projektą pakartotinai derinti su visomis suinteresuotomis institucijomis. Todėl neatsižvelgiama į Teisės grupės išvados 12 punkte pateiktą siūlymą patikslintą Nutarimo projektą teikti suinteresuotų subjektų išvadoms pakartotinai gauti.

**6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis** – tiesiogiai neįgyvendina.

**7. Dalykinio vertinimo išvada** – siūlytina Projektą aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt

